

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Pauli Diaconi Expositio in Regulam s. Benedicti - Cod.
Aug. perg. 203**

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [9. Jh.]

Addendum: Petitio

[urn:nbn:de:bsz:31-1622](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-1622)

prius ueniam. & tunc uenias qd agere uolebas. Si autem
 non potest dimittere & ire ad reconciliandum a & exult. fr̄i.
 Tunc in ipso loco in quo es mente ire ad fr̄e r̄g. illos. & illi
 reconciliare hoc ē immente tuu te debes illi ut ille humiliter
 re & ueniam petere ut tamen ut postmodum idē p̄ expletū debes
 ire corpore et illi ueniam petere si longe fuerit. Ipse t̄ q̄do
 reuersus fuerit debes illi corpore ueniam petere sic in tuo opere
 peccasti illi in mente. Et hoc sciendū ē quia sc̄s āgustinus dicit
 tunc op̄ d̄ere debes ueniam fr̄i quando tu illi aliquid malifecisti.
 Si autem ille tibi malifecit & tunc illi. non debes tui ueniam petere
 sed dimittere de toto corde sc̄m illud p̄ceptū. dimitte
 & dimitte t̄ur uobis. Sed t̄n̄ beatus hieronimus d̄i utra & uia
 quales uisus debeat petere ueniam te ledenti. Sed quia in hoc
 capitulo dicenda oratio dominica. ideo scribenda ē in hoc
 loco et expositionē aptū dicit sic n̄r magist̄ tradidit. Sic
 enī coepit. Solent enī p̄dicatores aliquā laudē t̄ r̄c̄
 citationē in sua oratione p̄ferre ut facilius exaudiuntur.
 Verbi gr̄a ueluti cū dicimus regi. p̄ter rex. bonerex. ita &
 dñs in fronte huius orationis fecisse uidetur. Amen. Sic
 orabitur.

PATER NOS TER. ECCE PAT

nomen est dignitatis. Sed tñ in hoc loco n̄ solum digni-
tatis n̄ solum sed etia dignationis ē. Dignitatis q̄m
ad nos. Ac si ad nos attinet & dignatio uō q̄m ad dñm.
Ad efficiē nos quippe attinet ista dignitas quia
eleuamur & ascendimus cū facti suus filii dī. qui sumus
corruptibiles & puluis et cinis. Ad dñm autē attinet ista
dignatio q̄ condescendit nobis. Et bene dignitatem
ad nos docemus attinere dignationē ad dñm. eo q̄d digni-
tas p̄tinē ad m̄iōrē. dignatio uō ad maiōrē. N̄ r̄. uñ
ideo d̄r q̄ sic in cōmune sc̄a ecta habet unū dñm et unā fidē
& unā remissionē eterne felicitatis. Ita quā in cōmune
d̄t unū dō p̄. n̄ oster. Quāquā in nonnullis libris diuine
auctoritatis habentur laudes dī. tñ ista dignatio dī.
sua dignitas n̄ n̄ repperit̄. quia illi populi israheli-
tici carnales et seruierant. ideo n̄ erant dignitate ista
digni ut dicitur in dō patet n̄. Unde cum illis dicebatur.
Audis r̄. dñs d̄s tuus d̄s unus ē. Non pat̄ unus ē sed d̄s unus
est monstrabatur ut magis in se haberēt dominationis
imperium. quā p̄. unitatis affectū. Et fuisse ideo illis
priuilegiū p̄. unitatis n̄ dabatur qui ap̄pto ecclesiastico ser-
uabatur. Verū tam̄ in libris prophetarū ista laus inuenit̄.

184
de enim esauis. filios genui et exaltaui. ipsi autem contem-
nerunt propter ueritatem meam. In eo quod de filios genui & exaltaui.
paternitatis se ostendit amorem habuisse erga illos. Et in
eo quod de contempnentes spreuerunt me. Ostendit illos indig-
nos esse huius paternitatis affectu. Et tunc psalmista dicit.
Ego dixi et filii excelsi erunt. Oes enim quidam filii excelsi
sunt. hoc autem prophetam de illis paucis uir-
gelici et implerotes gratie erant. aut certe prophetando de
hoc ecclesiastico populo cui haec dignitas paternitatis genera-
li concessa est. & tunc malachus ait. Si ego dicitur ubi est.
ubi est amor meus. et si pater ubi est honor meus. Et quod laus pa-
ternitatis nunc generaliter attributa sit quae tunc e specu dicitur
illis paucis uir-
gelici et implerotes gratie erant
concessa erat. Iohannes euuangelista manifestat cum dicit.
Quotquot receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri.
Et paulus clamans dicens. Non accepistis spiritum seruitutis
uerum in timore. sed accepistis spiritum adoptionis filiorum.
in qua clamamus abba. Consideranda est igitur quanta
sit haec dignitas paternitatis nos enim cum simus puluis et cinis
et tamen sumus digni uocari serui facti filii dicimus deo paterni
qui omnipotens est. Unde oportet & illud quod dicit deo. pater noster

ita agere ac studere ut uerum sit quod dicitur id est ut ece-
gat quibus dignitate efficiatur deus filius esse. Nam si al-
terius opera agit id est diaboli frustra dicit deo pater noster.
Quisquisque cuius opera agit eius filius est. Laus alterius
filius est fallacia dicit deo pater noster. Huius enim uerbis monentur
principes et diuites non despiciere in finos ac pauperes. ex uno
fonte baptismatis renati et uno spiritu sanctificationis unumque fratres
existunt. Et in hoc fonte baptismatis flectuntur colla
principum. Idem ut diuites non despiciunt pauperes. nobiles
non spernant ignobiles. sapientes non contempnunt in-
sapientes. sed magis eos ut fratres venerentur eo quod spiritualis sibi
generatione fratres existant. Verbigra. Intra rex in eadem
intra mendicus. dicit rex pater noster. dicit etiam mendicus deo pater
noster. Si enim ueraciter dicit rex deo pater noster. tunc mendicus illi
frater est. Restat ergo ut rex non despiciat illum. quia quicumque diuitum
aut principum de dignatur in finos. aut despiciat pauperes et con-
temnit debiles. frustra dicit deo pater noster. Ecce quis habens fratrem
carnalem pauperem. erubescit eum nominare fratrem pro pauperta-
te illius causa facit ut iste diues erubescat suum fratrem carnalis ge-
neratione nominare fratrem. Nonne superbia. quae causa facit
ut iste diues fratrem suum carnalem pauperem erubescat uocare fratrem.

et etiā causa facit ut iste potens dispiciat nominare
 fr̄em istū pauperem qui sibi generatione sp̄itali frat̄
 existit. Sicut fr̄i carnales se inuicē diligunt & sibi
 inuicē fidē ad cōmodant quos genuit ista generatio car-
 nalis qui uulur̄. & adeo ē uisus ut per & filios nondū sed
 diaboli. filios pditionis. filios mortis. filios ire. filios
 tenebr̄. filios geheme. Multo magis se debent
 diligere inuicem. et sibi inuicē fidē accōmodare. isti fr̄i
 sp̄itales quos genuit ista generatio sp̄italis qui nobilis
 ē et incomparabilis bona et adō ē bonu et nobilis ut per &
 filios dī. filios pietatis. filios pacis. filios caritatis. filios
 lucis. filios reconciliacionis. Verbi gr̄a. Adoptat sibi
 urbanus aliquē mendicū in filiū. & dat illi potestatem
 se patre uocare. Deinde ille mendicus memor paupertatis
 suae atq; mendicitatis. erubescit eū uocare patre.
 Et ille mendicus eū qui secū ex una sorte et una conditio-
 ne natus ē atq; aequalit̄ corruptioni subiacet erubescit
 uocare patre. quanto magis nos reuerent̄. & cū timore
 debemus eū uocare patre qui oēm nr̄. vñ conditionem
 atq; corruptionem transcendit. Et sicut pp̄t quādiū dis-
 similitudinē hoc ē pp̄t honorē & potentia & suā menduci-
 tate

quā se intellegit quondam erubescit illū appellare. Multo
magis nos debemus cū conore et magna reuerentia uocare
patrē quē scimus pōmā nobis eē dissimilem. Idē illū om̄p̄m.
nos inuolentes. illū incorruptibile. nos corruptibiles.
illū creatorē n̄m. nos creaturas illius. **SIC. QUIS IN CÆLIS.**
D̄s. Inuisibilis ē incorruptoralis. Inlocis. q̄n̄ loco claudit
sed ubiq. ē p̄potentiā diuinitatis. Isti enim cæli corpo
rales et locales. Lun̄ si d̄s ubi ē p̄potentiā diuinitatis.
& isti cæli locales s̄. q̄d ē quod docti ad n̄o dicimus ipsi d̄o
qui est in cælis. Numquid d̄s intra stius cæli ambitū
claudit qui ubiq. ē p̄potentiā diuinitatis. Dauid autē
illū n̄ in cælis clausū eē cognouit. et quia non cognouit
solūmodo ipse ē. sed ubiq. p̄potentiā diuinitatis. ideo d̄t.
Si ascendero in cælos tu illic es. si descendero ad infernū
ades. Si cecidero p̄ maria mea diluculo et habitauero
in extremis maris. Iterum illic manus tua deducet me
& ad p̄ et adprehendet me dexteratua. **Ut d̄t.** Neq. ab
orientē neq. ab occidente neq. ad desertū montibus. q̄m
d̄s iudex est. In eo q̄d d̄t desertū montibus subaudiendū ē.
patet locus fugiendi. reddit causā q̄rē non patet locus
fugiendi cū subiungit dicens. Qm̄ d̄s iudex est. Absit

om̄i a cordibus fidelium . ut dñm in tra celorum terminu clausu .
 ee credant . sed ubiq . totu p̄potenti . diuinitatis . Iam si dñs
 intra ustoru celoz localiū et uisibiliū n̄ eo credendus tantu
 modo . sup̄ e ut inuestigemus atq . inspiciamus q̄s illic cel
 in quibus dñm dicimus ee cu oramus dicens . quies in celis .
 Ut melius possimus . unim aduertere quid nomine celi de
 signet . prius inuestigare debemus qd nomine terre desig
 nat . Nomine quide designatur peccator . qz homo post
 qua peccauit audiuit ad dō dicente sibi . Terra es et in terra ui
 uis . Iam si nomine terre peccator declarat . Bene nomi
 ne celi designatur iustus . et qd iustus templū dñi siue habita
 tio siue sedes sit habentur multa exempla . Quod enim
 iustus homo templū dñi . manifestat paulus dicens .
 Templum dñi ē qd est uos . et qd habitatio sit ipse dñs
 ostendit cu dilectoribus suis dicit . Ego et pater ad eū ue
 niemus & in uisionē apud eū faciemus . et qd dñs sedes sit .
 dñs salomon . An una iusti sedes sapientie . Congrua
 ē ista comparatio . ut p̄ terram designet peccator . & p̄ ca
 lū iustus qz quomū distat corporalit̄ in celū & terram
 tantū & in sp̄italit̄ distat in iustū et peccatorē . Nunc
 aut qz adfirmatus testimonius diuinarū scripturarū

o cognouimus dñm ubiq. eē p̄potentiā diuinitatis. & per
gratiā habitare in seīs. restat ut cū nos accepta licentia
dicimus orantes dō. quies in caelis. Credamus dñm ubiq.
eē p̄potentiā diuinitatis et p̄ gratiā habitare in seīs.
Quidē qđ cū oramus corporatiā ad orientem uertimus.
Nunquid dī relictis alijs partibus in sola orientis par
te habitat. Caelum enī quod de ceteris elementis pretiosu
us ē ab orientali parte inchoat. Nos uā cū oramus deo
corporatiā ad orientis parte uertimus unde istud caelū
uisibile qđ cū ceteris elementis pulchrius et eminentius surgat
ut ex hoc n̄ homo interior doceatur illum solū in tem̄p
orationis considerare quia in comp. ualē magnus est.
Om̄es enī xp̄iani sane et integre debent intellegere atq.
sentire de dō sicut intellegendū ē. Sunt autē multi
qui neq. uult credere dñm ubiq. eē p̄potentiā diuinitatis.
tolerabilius enim illis magis credere eē in caelo qđ ceteris
elementis pulchrius et eminentius ē. ut ex hoc discant
tantū distare in̄ iustū et peccatorem. quantū in̄ caelū
& c̄tā. Quia ut uisita docendi credant postmodum dñm ubiq.
eē p̄potentiā diuinitatis. et per gratiā habitare in seīs.

89. PRIMA PETITIO

187
S ANCTIFICATUR NOMEN IUM .

Hoc qđ precessit inuocatio ē . quia in primis inuocam
p sonā . et postea petimus . Cū ergo sanctificet nomen
tuū qđ respondisse dñs tibi uidetur dicens . Quid uis
o homo qđ petis . Inuocasti me et dixisti me patrem tuū
eē . et in celis habitare . nunc pete quid uis . Tunc uis qđ
respondendo uideris dicere . uolo ut sanctificetur nomē tuū .
Quod ē sanctificetur nomē tuū . Nunquid nomē dñi nē scim .
Maxime cū p se dicat . scie stote qđ ego scis sū dñs dñs ur .
Si enim dñs ueracit dñs qđ ego scis sū . quod ē qđ hic nos docuit
orare dicentes . sanctificetur nomē tuum . Hec quidē locutio
talitē qualitē illa in psalms quæ dñs . notus in uideat dñs .
huit magnū nomē eius . Num qđ solo uisit magnū
nomen eius erat . NON . Sed ista locutio ita intel
legitur . Inuit magnū nomē eius id est cognitio siue
notitia .